

Stabat Mater

HA KULTURÁLIS KÖZPONT
2025. ÁPRILIS 17. CSÜTÖRTÖK 19.00

A KECSKEMÉTI SZIMFONIKUS ZENEKAR
KONCERTJE AZ ARS NOVÁVAL

Stabat Mater

A KECSKEMÉTI SZIMFONIKUS ZENEKAR
KONCERTJE AZ ARS NOVÁVAL

Közreműködik:

Csereklyei Andrea szoprán

Megyesi Schwartz Lúcia mezzo

Ars Nova kórus (karigazgató: Kiss Katalin)

Vezényel: Hollókői Huba

Arvo Pärt: Trisagion*

Orbán György: Stabat Mater*

~~~

Ludwig van Beethoven: 5. Szimfónia

* kecskeméti bemutató

Az észti születésű **Arvo Pärt** (1935-) 2011-től 2018-ig, valamint 2022-ben is a legtöbbet játszott élő zeneszerző volt. A Trisagion – Bevezető imák alcímű vonószekarra írt darabja 12 rövid imádságot tartalmaz, gregorián ihletésű dallamvezetéssel. A szerző így nyilatkozott kompozíciós módszeréről: "A zenémet a fehér fényhez tudnám hasonlítani, amely minden színt tartalmaz. Csak egy prizma képes szétválasztani a színeket és előidézni; ez a prizma lehet a hallgató szelleme." A szerző a darabot a finnországi Iloantsiban található, Illés Próféta plébánia 500 éves jubileumának dedikálta.

Orbán György 1947-ben született, Marosvásárhelyen. Napjaink egyik legnépszerűbb magyar zeneszerzője. Ismertségét leginkább kórusműveinek köszönheti. Bár kórusmuzsikája jelentős változásokon ment át a hetvenes évek óta, néhány stílusjegy változatlanul, alapvetően jellemzi zenéjét. Munkásságát számos dal, négy oratórium, tíz mise, két tucat motteta, kilencven egyéb kórusmű és egy opera (Pikko herceg) fémjelzi.

*Stabat Mater dolorosa
luxta crucem lacrimosa
Dum pendébat Filius
Cuius ánimam geméntem
Contristátam et doléntem
Pertransívit gladius*

*Állt az anya keservében
sírva a kereszt tövében,
melyen függött szent Fia,
kinek megtört s jajjal-tellett
lelkét kemény kardnak kellett
kínzón általjárnia.*

*o quam tristis et afflícta
Fuit illa benedícta
Mater unigéniti!
Quæ moerébat et dolébat,
Pia Mater, dum vidébat
Nati pœnas íncliti*

*Óh mily búsan, sujtva állt ott
amaz asszonyok-közt-áldott,
ki Téged szűlt, Egyszűlött!
Mily nagy gyásza volt sírása
mikor látta szent Fiát a
szívtépő kínok között!*

*Quis est homo qui non fletet,
Matrem Christi si vidéret
In tanto supplício?
Quis non posset contristári,
Christi Matrem contemplári
Doléntem cum Filio?*

*Van-e oly szem, mely nem sírna
Krisztus anyjával s e kínra
hidegen pillantana?
aki könnyek nélkül nézze,
hogyan merül a szenvedésbe
fia mellett az anya?*

*Pro peccátiis suæ géntis
Vidit Iesum in torméntis,
Et flagéllis súbditum.
Vidit suum dulcem natum
Moriéndo desolátum
Dum emísit spíritum*

*Eia Mater, fons amóris
Me sentíre vim dolóris
Fac, ut tecum lúgeam
Fac, ut árdeat cor méum
In amándo Christum Deum
Ut sibi compláceam*

*Sancta Mater, istud agas,
Crúcifixi fige plagas
Cordi meo válide.
Tui nati vulnérati,
Tam dignáti pro me pati,
Pœnas mecum dívide.*

*Fac me tecum, pie, flere,
Crucifixo condolére,
Donec ego víxero.
Iuxta crucem tecum stare,
Et me tibi sociáre
In planctu desidéro*

*Virgo vírginum præclára,
Mihi iam non sis amára
Fac me tecum plángere
Fac, ut portem Christi mortem
Passiónis fac consórtem,
Et plagas recólere.*

*Látta Jézust, hogy fajtája
vétkéért mit vett magára
és korbáccsal vereték.
S látta édes fiát végül
haldokolni vigasz nélkül,
míg kiadta életét.*

*Kútja égi szeretetnek,
engedd éreznem sebednek
mérgét: hadd sírjak veled!
Engedd, hogy a szívem égjen
Krisztus isten szerelmében,
s ő szeressen engemet!*

*Óh szentséges anya, tedd meg,
a Keresztrefeszítettnek
nyomd szívembe sebeit!
Oszd meg, kérem, kínját vélem,
kinek érdem nélkül értem
tetszett annyit túrni itt!*

*Jámborul hadd sírjak véled
és szenvedjek mígcsak élek
Avval, ki keresztre szállt!
Álljak a kereszt tövében!
Szívem szíved keservében
társad lenni úgy sovárg!*

*Szűzek szűze! Légy szívedben
hosszám jó és nem kegyetlen!
Oszd meg vélem könnyedet!
Add hogy sírván Krisztus sírján
sebeit szívembe írnám
s bánatodban részt vegyek!*

*Fac me plagis vulnerári,
Fac me cruce inebriári,
Et cruóre Fílii
Flammis ne urar succénsus
Per Te, Virgo, sím defénsus
In dee iudícii*

*Christe, cum sit hinc exíre,
Dá per Matrem me veníre
Ad palmam victóriæ
Quando corpus moriétur,
Fac, ut ánimæ donétur
Paradísi glória. Amen.*

*Fiad sebe sebesítsen!
Szent keresztje részegítsen
és vérenek itala.
hogy pokol tüzén ne égjek!
S az ítélet napján, kérlek,
te légy védőm, Szűzanya!*

*Ha majd el kell mennem innen,
engedj győzelemre mennem
anyád által, Krisztusom!
És ha testem meghal, adjad
hogy lelkem dicsőn fogadja
a pálmás paradicsom! Amen.
(Babits Mihály fordítása)*

~~~

Az V., opusz 67-es c-moll szimfónia **Ludwig van Beethoven** (1770 – 1827) legismertebb műve. Beethoven élete küzdelmét siketségével, és az ebből fakadó kitaszítotttsággal vívta. Húszas évei végén vette észre először romló hallásának jeleit, a heiligenstadti testamentumban (1802) pedig be is számol az ezzel járó fájdalomról. Ennek ellenére nem biztos, hogy a hat évvel később született V. szimfóniának ehhez a krízishez közvetlen köze van. Ez az időszak nagy változásokat hozott az életében: fel kellett hagyni az előadóművészettel, egyre kevesebbet járt társaságba. „Lezárult az életében egy korszak, a művekben ekkor lép színre a nagy Beethoven” – fogalmazott Jan Caeyers Beethoven-kutató.

1808-as bemutatója óta a 19. század zenei gondolkodásának sarokköve. A zenei tervezés, a tematikus munka bámulatosan tömör, logikus, és ebből adódóan ellenállhatatlanul sodró zenei szerkezetben ölt testet, megalapozva a következő évszázad zenei ízlését, egyben össze is foglalja, esszenciálisan sűríti a megelőző évtizedek, a klasszika, Haydn és Mozart zenei nyelvezetét.

Tételek:

- I. Allegro con brio
- II. Andante con moto
- III. Scherzo. Allegro
- IV. Finale. Allegro